कतिपय त्रि० त्रि०कति+वयच् पुक् च। कतिशब्दार्थे २परिमिते च; "वर्णैः कतिपयैरेव ग्रथितस्य खरैरिव" माघः "कतिपयैः परिमितैः" मल्लि०। "संपत्स्यन्ते कतिपयदिनस्थायिहंसा दशार्णाः" मेघ० "गोटायुवतिलोककतिपयेत्यादि० पा० स्वल्पस्य प्राथिकत्वात् उत्तरनिपातः" मल्लि०। कान्यत्र तु ब्राह्मण कतिपय इत्यादि। अस्य जसि वा श्री कतिपये कतिपया वा "परिष्कुर्वन्त्यर्थान् सहृदय धुरीणाः कतिपये" रसगङ्गा०। "एवंवं सम्भवाः स्युः कतिपये वापरा" शत० ब्रा० ५,१,३,१०। अद्रव्यवाचित्वे अकात् वा करणे पञ्चमी। कतिपयेन उक्तः कतिपयानुरुक्तो वा समासे तत्र पञ्चम्या अलुक्। द्रव्यपरत्वे तु कतिपयेन विभेण उक्त इतीत्र "षट् कतिकतिपयचतुरामिति" पा० निर्देशात् तस्याऽसंख्यावाचकत्वेऽपि पूरण डट् थुक् च। कतिपयथ कतिपयपूरणार्थे त्रि० स्त्रियां ङीप्।

कत्तृण कुत्सितं तृणं प्रा०स०कोः कदादेशः। १शृङ्गी (चाकुलिया) मेदिनिः। २कुम्भिकायां(पान-)रत्नमाला ३सुगन्धितृणे अमरः। अस्य गुणादि भावप्र० उक्तम् "कत्तृणं रौहिषं देवजग्धं सौगन्धिकं तथा। भूतिकं व्यामपौरञ्च श्यामकं धूमगन्धिकम्। रौहिषं तुवरं तिक्तं कटुपाकं व्यपोहति। हृत्कण्ठव्याधिपित्तास्रशूलकासकफज्वरान्" (सौगँधिया हिन्दिभाषा)।

कत्तोय न०कुत्सितं तोयम् रैपद्वा तोयं यत्र। मद्ये त्रिका०

कत्त्रि त्रि०व०व०कुत्सितास्त्रयः प्रा०स०कोः कद्। कुत्सितेषु त्रिषु। ततो जातादौ ढकञ् कात्त्रेयक तज्जातादौ त्रि०।

कत्त्रादि पु० पाणिन्युक्ते जातार्थे ढकञ्प्रत्ययनिमित्ते शब्दसमूहे स च गणः कत्त्रि उम्भि पुष्कर पुष्कल मोदन कुम्भी कुण्डिन नगरी माहिष्मती वर्मती उख्या ग्राम। (कुड्याया यलोपश्च) गणरत्नम्।

कत्थ श्लाघायाम् (आत्मगुणाविष्करणे) स्पृहीतकर्मकत्वात् अक० भ्वा० आ० सेट्। कत्थते अकत्थिष्ट चकत्थे। कत्थमानः कत्थनम् कत्था कत्थितम्। "गर्जितेन वृथा किं ते कत्थितेन च मानुष!। कृत्वैतत् कर्म्मणा सर्वं कत्थेथा मा चिरं वृथाः" भा० आ० १,१५२ अ०। "परोक्षमिव मे राजन्! कत्थसे यत्र कर्षथ!" भा० व० ७२ अ० "कत्था कत्थिष्यते न कः" भट्टिः "जनस्य गोप्रारिव विकत्थमानः" भाग० ५,१२,७। आर्षप्रयोगे पदव्यत्ययात् वर०। "तथाऽभिगम्य वित्तानि को विकत्थेहिचक्षणः" आ० वि० ५० अ०। प्रकाशेऽपि सकर्क। कत्थन्ते उपपरुषं निरतं श्मशाने" भाग० ८,७,२७। "कत्थन्ते प्रलपन्ति" श्रीधरः। विवेकेन कथने। "कोविकत्थितुमर्हति" आ० प० २५,३३। कर्त्तरि युच् कत्थनः।

कत्पय न० कं सुखमिवाचरति क+क्विप् शत कत् सुखकरं पयोऽस्य वेदे नि० इमा०। सुखकरजले। "त्वं चिदित्था कत्पयं शयानम्" ऋ० ५,३२,६। "कत्पयं सुखकरं पयो यस्य तम्" भा०। निरुक्ते ६,३ इमान्वचमधिकृत्योक्तम् "सुखपयसं सुखमस्य पयः" इति लोके तु कत्पथस् इत्येव।

कत्र गँधिल्ये अद० चुरा० उभ० अक० सेट्। कत्रयति ते अचकत्रत् त। "तद्धलादन्यदीर्घश्च पुक् चेत्यङ्गापयत्यपि" इत्युक्तेः वा दीर्घः पुक् च। कत्रापयति ते इत्यपि। कत्राम् बभूव आस चकार चक्रे। एवं कत्रापयाम् बभूवेत्यादि।

कत्सवर न० कटु-वैकल्ये स कत्सः विकलता विद्यते इ-अप्। स्तम्भे शब्दच०।

कथ वाक्यरचनायां अद० चुरा० उभ० सक० सेट्। कथयति ते अचीकथत् त अचकथत् त। कथयाम् बभूव आस चकार चक्रे। कथितः कथयित्वा कथयितुम्-कथनम्। कथा "तं जनाः कथयन्तीह यावत् भवति गौरियम्" भा० अनु० ३१६८ "हन्त ते कथयिष्येऽहमितिहासं पुरातनम्" भा० ४,४५,९। "कथाच्छलेन बालानां नीतिस्तदिह कथ्यते" हितो० "यो मनुः कथितोऽष्टमः" देवी० "प्रत्येकं कथिताश्चेताः संक्षेपेण द्विसप्ततिः" मनुः।

अनु+अनुवादे कथितस्य कथने अन्वादेशे अनुकथयति अनुवदति प्राद्युपसर्गे प्रकर्षादिना कथने अस्य द्विवर्धतया द्विकर्मकत्वम् तत्र गौणे कर्मणि लकारः।

कथक त्रि० कथ-ण्वुल्। १वाचके २तत्त्वनिर्णयार्थं वादरूपकथाकर्त्तरि च कथकस्य कथायां नियमविशेषः खण्डने दर्शितः यथा।

"अथ कथायां वादिनोनियममेतादृशं मन्यन्ते प्रमाणादयः सर्वतन्त्रसिद्धान्ततया सिद्धाः पदार्थाः सन्तीति कथकाभ्यामभ्युपेयम् इति। तदपरे न क्षमन्ते। तथाहि प्रमाणादीनां सत्त्वं यदभ्युपेयं कथकेन, तत् कस्य हेतोः,? किं तदनभ्युपगच्छद्भ्यां वादिप्रतिवादिभ्यां तदभ्युपगमसाहित्यनियतस्य तस्य प्रवर्त्तयितुमशक्यत्वात् १, उत कथकाभ्यां प्रवर्त्तनीयवाग्व्यवहारं प्रति हेतुभावात् २, उत लोकसिद्धत्वात् ३ अथ वा तदनभ्युपगमस्य तत्त्वनिर्णयविजयतिपक्षकत्वात् ४। न तावदाद्यः तदनभ्युपगच्छतोऽपि वाग्व्यवहा-